

że ważną rolę mają do odegrania w tej kwestii rodzice dzieci, jako osoby kontrolujące zabawy swych pociech w internecie. Następny referat, wygłoszony przez mgr lic. Izabelę Piątek-Belińską, nosił tytuł *Uwikłani w sieci – nadużycia seksualne on-line. Analiza raportu „Risks and safety on the Internet. The perspective of European children”*. Analizując wyniki raportu, prelegentka zwróciła uwagę, że dzieci w dużym stopniu są narażone na różne formy seksualizacji w sieci oraz że rodzice często nie mają świadomości tego, co robi ich potomstwo, używając komputer. Jednym z podstawowych wniosków referatu zaprezentowanego przez mgr lic. Piątek-Belińską było to, aby kontrolować, co dziecko ogląda w internecie, z jakich stron korzysta i jakie wiadomości otrzymuje. Ostatnia prelekcja w tej części została wygłoszona przez ks. mgra lic. Grzegorza Zakrzewskiego i nosiła tytuł *Seksualność w wizji gender a koncepcja seksualności Kościoła katolickiego*. Prelegent

zaznaczył, że u źródeł takiego stanu wizji seksualności leży nauczanie oraz postawa myślicieli z pierwszej połowy XX wieku, między innymi Wilhelma Reicha oraz Alfreda Kinseya. Wypracowana przez nich koncepcja wyraziła się w szeroko pojętej rewolucji seksualnej. Prelegent zaznaczył, że koncepcja Kościoła katolickiego, w pewnym okresie źle rozumiana w wyniku błędnej recepcji dzieł św. Augustyna, bardziej służy człowiekowi i jego afirmacji jako osoby, co wykazał na konkretnych przykładach. Po przerwie odbyła się dyskusja plenarna skoncentrowana wokół tematów podjętych w poprzednich dwóch sesjach.

Letnia Szkoła to także okazja do wymiany doświadczeń z różnymi środowiskami oraz osobami zaangażowanymi w działalność katechetyczną i pedagogiczną. W tym roku inspirowane spotkania odbyły się między innymi z redakcją miesięcznika „Katecheta” oraz z organizacjami pozarządowymi zaangażowanymi w koalicję obywatelską Dla Rodziny.

Ks. Grzegorz Zakrzewski – ksiądz diecezji płockiej, doktorant katechetyki KUL, student poradnictwa psychologicznego SPCh, duszpasterz młodzieży.

KS. ANDRZEJ KICIŃSKI

KATECHEZA W EUROPIE

Sprawozdanie z obrad Podkomisji CCEE ds. Katechezy (Praga, 4-6 czerwca 2014 r.)

Kościół katolicki ma kilka organizacji, które służą skutecznej współpracy między poszczególnymi konferencjami episkopatów. Znana jest Rada Biskupów Ameryki Łacińskiej (CELAM – Consejo Episcopal Latinoamericano). Jej późniejsze spotkania, m.in. w Medellin, miały duży wpływ na rozwój katechezy na tym kontynencie. W Europie w roku 1965, podczas spotkania 13 przewodniczących narodowych episkopatów w Rzymie, powstał komitet mający na celu wypracowanie możliwości ściślejszej współpracy na szczeblu krajowych

episkopatów. Spotkanie założycielskie Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE – Consilium Conferentiarum Episcoporum Europae/Conseil des Conférences Episcopales d'Europe) odbyło się w Rzymie w dniach 23-24 marca 1971 roku. Duży wpływ na późniejszy rozwój działalności i aktualne zatwierdzenie CCEE przez Stolicę Apostolską (1995 r.) miał św. Jan Paweł II. Dziś CCEE obejmuje episkopat Kościoła katolickiego z państw europejskich, w tym także spoza Unii Europejskiej; są w tym gronie hierar-

chowcie będący jedynymi katolickimi ordynariuszami w swoich krajach.

Rada Konferencji Biskupów Europy nie ma praw Konferencji Episkopatu ani nie zastępuje jej prac. Jej zadania wyznacza statut. Funkcja CCEE ogranicza się do zagwarantowania współpracy pomiędzy episkopatami narodów Europy; podtrzymuje też ona ducha kolegejalnego między biskupami na szczeblu międzynarodowym. W ramach Rady działają różne komisje, m.in. Komisja ds. Migracji, Komisja ds. Środków Masowego Przekazu, Komisja ds. Powołań czy Komisja ds. Katechezy, Szkół i Uniwersytetów. Od 30 września 2012 roku przewodniczącym Komisji ds. Katechezy, Szkół i Uniwersytetów CCEE jest metropolita łódzki abp Marek Jędraszewski. Przewodniczącym podkomisji ds. katechezy jest ks. Luc Mellet z Francji. Organizatorem spotkania w Pradze był ks. dr Mariusz Kuźniar – dyrektor Krajowego Biura Katechezy Konferencji Episkopatu Czech.

Celem spotkania w Pradze była wymiana doświadczeń związanych z katechezą w poszczególnych krajach Europy oraz zapoznanie się z inicjatywami katechetycznymi Kościoła powszechnego. Zgodnie ze statutem, aby budować platformy komunikacji i współpracy między biskupami i konferencjami episkopatów Europy, zapoznano się z sytuacją religijną w Europie. Uczestnicy odwoływali się do danych statystycznych zawartych w europejskich badaniach przeprowadzonych przez Konferencję Episkopatu Włoch razem z CCEE i opublikowanych w czasopiśmie „Katecheta”¹. Te badania zostały pogłębione i przeanalizowane pod kątem ostatnich wydarzeń. Podkreślono tzw. pozytywny efekt papieża Franciszka. Fenomen ten polega na wzroście społecznego zainteresowania osobą oraz działalnością papieża; przekłada się to m.in. na większe zaangażowanie rodzi-

ców i liczniejsze posyłanie przez nich swoich dzieci na katechezę (np. we Włoszech i w Portugalii). Zauważono zainteresowanie katechezami Benedykta XVI o osobie św. Pawła (Turcja). Nie pominięto problemów związanych z kulturą postmodernistyczną w Europie, która jest trudnym wyzwaniem i sprawia, że w wielu krajach wprowadza się katechezę misyjną (Austria, Niemcy czy Belgia). W innych krajach od lat występują głębokie podziały religijne (Czechy) lub wielu nie deklaruje żadnej przynależności religijnej (Węgry).

Drugim tematem spotkania było podsumowanie Roku Wiary obchodzonego w Kościele (11.10.2012-24.11.2013). Owocne i cenne były narodowe pielgrzymki katechetów (Polska, Francja) oraz kongresy katechetyczne (Czechy, Rosja), a zwłaszcza dwa spotkania katechetów z papieżem Franciszkiem (27-29 października 2013 roku). Pierwsze miało miejsce w auli Pawła VI i zgromadziło ok. 1600 katechetów oraz katechetek z ponad 50 krajów świata. Drugie spotkanie na placu św. Piotra zgromadziło prawie 100 tysięcy katechetów ze swymi rodzinami. Rok Wiary w większości krajów był czasem dziękowania za posługę katechetów, za ich odpowiedź na powołanie Boże. Na co dzień posługują oni w małych wspólnotach parafialnych. Rok Wiary był dobrą okazją do spotkań osób, które prowadzą dzieło katechizacji.

Trzecim poruszonym zagadnieniem były trudności związane z relacją katechezy do szkolnego nauczania religii katolickiej. Dyskutowano o relacji różnicowania i komplementarności oraz o trudnościach natury politycznej. Chodzi zwłaszcza o powtarzające się w mediach wiadomości o przeniesieniu nauki religii do parafii (Chorwacja) czy o trudności związane z reformą szkolnictwa w poszczególnych krajach, która zakłóca tradycyjny czas

¹ Zob. A. Kiciński, *Nauczanie religii w Europie*, „Katecheta” 2012, R. 56, z. 10, s. 4-15.

organizacji katechezy (np. we Francji likwiduje się wolne przedpołudnie w środę, kiedy to od lat był to czas na katechezę). Wniosek, który wyłynął z dyskusji nad tymi kwestiami, dotyczył konieczności wspólnego poszukiwania i dzielenia się całościowym spojrzeniem na katechezę, przy czym punktem wyjścia byłaby katecheza dorosłych.

Omawiano wiele problemów szczegółowych. Pozytywnie oceniono Światowe Dni Młodzieży jako wydarzenie katechetyczne. Podkreślone zostały udane inicjatywy katechezy osób niepełnosprawnych. Dzieleno się doświadczeniem katechezy przez internet. Wśród uczestników spotkania byli przedstawiciele różnych organizacji katechetycznych: EEC – L'Equipe Européenne de Catéchèse, EUFRES – European Forum for Religious Education in Schools czy EuroCat – Europäisches Büro für den Erwachsenen Katechumenat i innych, którzy dzielili się rozwojem katechezy w Europie oraz na innych kontynentach.

Spotkaniom komisji katechetycznej CCEE towarzyszy zawsze poznawanie historii oraz życia Kościoła w kraju spotkania. Rozpoczęliśmy od modlitwy przy gro-

bie św. Norberta, który znajduje się w klasztorze Premonstratensów na Hradczanach w Pradze. Został on założony w 1140 na regule benedyktyńskiej, ufundowany przez księcia Władysława II. Odwiedziliśmy międzynarodową wspólnotę augustiańską, która w centrum Pragi w kościele św. Tomasza prowadzi systematycznie katechezę dorosłych oraz działalność charytatywno-edukacyjną. W katedrze św. Wita, Wacława i Wojciecha odbyła się modlitwa przy grobie św. Wacława o odwagę głoszenia Ewangelii we współczesnej Europie. Obrady toczyły się w pałacu arcybiskupów praskich (diecezja praska powstała w roku 973). Współczesną problematykę życia chrześcijan w Czechach przybliżył kardynał Dominik Jaroslav Duka OP, który dzielił się radościami i troskami Kościoła katolickiego w tym kraju oraz w Europie. Spotkanie miało akcent polski, ponieważ główny organizator, ks. dr Mariusz Kuźniar, jest to kapłan czeski polskiego pochodzenia; ukończył on Wyższe Seminarium Duchowne w Opolu, wiele lat temu przeniósł się do Pragi i tam też został kapłanem. Służy tamże dziełu katechizacji. Należy również do Stowarzyszenia Katechetów Polskich.

Ks. Andrzej Kiciński – doktor habilitowany nauk teologicznych, profesor nadzwyczajny Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, kierownik Katedry Katechetyki Szczegółowej oraz dyrektor Instytutu Teologii Pastoralnej i Katechetyki KUL.

MAREK PAWEŁ TOMASZEWSKI

KLELIA BARBIERI – ŚWIĘTA KATECHETKA

Ksiądz Henryk Misztal, pisząc o tej świętej w swojej książce *Świeccy święci i błogosławieni*, stwierdził: „Przez jednego z autorów piszących o niej Klelia Barbieri została nazwana »najmłodszą założycielką«, ponieważ żyjąc w świecie, założyła stowarzyszenie, które z czasem zostało przekształcone w instytut życia

konsekrowanego. Jest tu mowa o młodej dziewczynie z Bolonii, która na tym świecie przeżyła zaledwie 23 lata, ale z wielu względów jest aktualnym współczesnym wzorem świętości świeckich. Wierni świeccy mogą wzorować się na niej zwłaszcza jako na apostołce katechezy, czyli nauczania chrześcijańskiego, oraz